

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจและสติปัญญา รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพซึ่งช่วยให้มนุษย์สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นสุข ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไม่ว่าจะด้านสังคม การเมืองและเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยกำลังประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีในยุคโลกาภิวัตน์ การสื่อสาร สื่อและนวัตกรรมมีบทบาทในการกระตุ้นให้ประชาชนตื่นตัวในการเรียนรู้และแสวงหาสิ่งดี ๆ ในชีวิต การพัฒนาที่จำเป็นต่อการอยู่รอดของระบบเศรษฐกิจและความมั่นคงของสังคมไทย คือ การพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการพัฒนาตนเองและชุมชนได้อย่างแท้จริง การจะบรรลุเป้าหมายดังกล่าว หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและอบรมวิชาชีพให้กับประชาชนโดยการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นทางด้านการศึกษาคือ

ในด้านการเมืองการปกครอง ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติเทศบาลมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลในด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม และในปี พ.ศ. 2540 ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น มีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรม และการฝึกอาชีพตามความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ (สมบูรณ์ เดชสมบูรณ์สุข, 2547, หน้า 95)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดหลักการบริหารและการจัดการศึกษา โดยเน้นการให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและให้มีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังหน่วยปฏิบัติการคือสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา ให้มีการกระจายอำนาจทั้งทางด้านการงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาโดยตรง ตลอดจนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิในการจัดการศึกษาทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2542, หน้า 11)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า รัฐบาลให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจทางการศึกษา และการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการศึกษา โดยส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ในระบบและนอกระบบ เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ไม่หยุดนิ่งในการพัฒนาความรู้ และการให้ความร่วมมือกับทุกฝ่ายสร้างแหล่งบริการองค์ความรู้ให้กระจายไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ อย่างสอดคล้องกับลักษณะของท้องถิ่น นำไปสู่การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและสถานศึกษาเพื่อให้การศึกษาสนองตอบความต้องการ การพัฒนาของบุคคล ชุมชนและสังคมได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทั้งทางด้านการศึกษาและการเมืองการปกครอง สะท้อนให้เห็นประเด็นเกี่ยวกับ “การกระจายอำนาจทางการศึกษา” ผู้ชุมชนท้องถิ่น และ “การมีส่วนร่วมของประชาชน” ในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นประเด็นทางการศึกษา ที่ได้รับการยอมรับจากภาครัฐมากยิ่งขึ้นกว่าที่เคยปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับต่าง ๆ ที่ผ่านมา โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานรองรับการกระจายอำนาจทางการศึกษาและเป็นองค์กรประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

นอกจากนี้ประเทศไทยจำเป็นต้องเตรียมประชาชนและสังคมให้มีศักยภาพและความพร้อมที่จะก้าวเข้าสู่ยุคแห่งความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เช่นเดียวกับประเทศอื่นทั่วโลก ซึ่งการศึกษาตลอดชีวิตจะเป็นวิถีทางสำคัญอย่างยิ่งที่จะพัฒนาคุณภาพของประชาชนและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนไทย ไปสู่เป้าหมายของประเทศได้ ความจำเป็นที่จะต้องเตรียมประชาชนและสังคมให้มีศักยภาพเพราะสาเหตุ ดังนี้ (สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน, 2548, หน้า 20)

1. ประชาชนไทยทุกคนทุกกลุ่มอายุจะต้องได้รับความรู้ ข้อมูลข่าวสารอยู่เสมอ เพื่อที่จะรู้เท่าทัน สามารถปรับตัว และดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมท่ามกลางสภาพความเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และวิทยาการเทคโนโลยี
2. ประชาชนที่ประกอบอาชีพการงานจะต้องพัฒนาความรู้และทักษะอยู่เสมอ เพื่อที่จะสามารถพัฒนาอาชีพและปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพ ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์
3. ประชาชนจะต้องได้รับความรู้อยู่เสมอ ให้เท่าทันกับสภาพของความเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม เพื่อจะสามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ เคารพปัญหาและหาทางแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม โดยสามารถอยู่ในสังคมที่มีการแข่งขันได้ และสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในทุกสถานการณ์
4. ประชาชนจะต้องมีโอกาสดำเนินการศึกษาอย่างเท่าเทียมและเสมอภาค รวมทั้งโอกาสในการได้รับความรู้และข้อมูลข่าวสารอยู่เสมอ เพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ

พัฒนาชุมชนและสังคมตามระบบประชาธิปไตย

5. ประชาชนจะต้องเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ทันกับความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการติดต่อสื่อสารด้วยระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย

6. ประชาชนวัยผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรส่วนใหญ่ของประเทศจะต้องได้รับการศึกษา เพื่อให้สามารถพัฒนาอาชีพ หรือประกอบอาชีพเพื่อมีรายได้ตลอดจนปรับปรุงความเป็นอยู่และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงชีวิต

7. ประชาชน โดยเฉพาะผู้ยากจนและผู้ด้อยโอกาส ซึ่งยังมีอยู่เป็นจำนวนมากในสังคมไทย จะต้องได้รับการศึกษาในรูปแบบอื่น ๆ นอกเหนือจากรูปแบบในระบบโรงเรียน เพื่อที่จะสามารถมีอาชีพ ที่เหมาะสม มีรายได้ที่พอเพียง และมีคุณภาพชีวิตที่ดี เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมั่นคงขึ้น

8. ประชาชนจะต้องได้รับการบริการการศึกษาที่หลากหลายยืดหยุ่นเหมาะสมกับสภาพของผู้ที่ทำงานและผู้ที่มีภาระต่าง ๆ เพื่อให้สามารถรับบริการได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ เมื่อต้องการและมีความพร้อมในทุกช่วงอายุ

ความจำเป็นในการจัดการศึกษาตลอดชีวิตของประเทศไทยดังกล่าว ได้แสดงถึงความสำคัญที่จะทำให้การศึกษาดำเนินไปประสบความสำเร็จคือ จะต้องมีการที่รับผิดชอบการศึกษาดำเนินชีวิตโดยตรง เพื่อทำหน้าที่ประสาน และส่งเสริมทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาดำเนินชีวิตทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับท้องถิ่น อันจะเป็นหลักประกันได้ประการหนึ่งว่าประชาชนไทยทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันและมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตไปตามที่สังคมไทยพึงปรารถนาอย่างแท้จริง

เป้าหมายสำคัญในการจัดการศึกษา คือ การศึกษาที่เน้นบูรณาการการเรียนรู้เข้ากับวิถีชีวิตของผู้เรียนและสภาพชุมชน สามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของตนจึงจะทำให้การศึกษานั้นเกิดประโยชน์อย่างแท้จริงและไม่เพียงแต่รัฐจะต้องมีหน้าที่จัดการศึกษาเท่านั้นแต่ชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเต็มที่และจริงจึงเป็นการระดมทรัพยากรและภูมิปัญญาของชุมชนมาจัดการศึกษา ซึ่งจะทำให้การศึกษานอกโรงเรียนเป็นการศึกษาที่ยั่งยืนและเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

เทศบาลตำบลเป็นองค์กรหนึ่งที่มีบทบาทใกล้ชิดกับการจัดการศึกษาแก่ชุมชนที่จะสามารถเข้าถึงประชาชน ได้เป็นอย่างดี ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 43 วรรคที่ 2 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมาตรา 289 ได้กล่าวถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรม และการฝึกอาชีพตามความเหมาะสม ตามความต้องการของท้องถิ่น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัด

การศึกษามรรมของรัฐ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540, 2540, หน้า 11) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 1 มาตรา 9 ที่กำหนดให้มีการสนับสนุนให้บุคคลและองค์กรในชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการจัดการศึกษาของชุมชน และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาคนเป็นพิเศษ โดยได้กำหนดให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ซึ่งกลไกของการพัฒนาคนที่มีประสิทธิภาพที่สุด คือ การศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2539, หน้า 2) ถึงแม้ว่ากฎหมายจะให้อำนาจแก่เทศบาลในการส่งเสริมการศึกษา แต่หน้าที่นี้ยังเป็นจุดอ่อนของเทศบาล จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลที่จัดตั้งขึ้น พบว่าเทศบาลตำบลโดยภาพรวมแล้วจะมีปัญหาขาดความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน ไม่เข้าใจระเบียบ ข้อบังคับของเทศบาลตำบล การทำงานยังจำกัดอยู่แต่ในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานของท้องถิ่น (โกวิท พวงงาม, 2539, หน้า 14) ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเทศบาลตำบล ทำให้ไม่ดำเนินการในการส่งเสริมการศึกษาเท่าที่ควร ประกอบกับจำนวนรายได้ของแต่ละเทศบาลตำบลมีจำนวนไม่เท่ากัน ทำให้ขีดความสามารถของเทศบาลตำบลในด้านต่าง ๆ ลดลงด้วย

จังหวัดระยองเป็นจังหวัดหนึ่งที่พัฒนาทางด้านเศรษฐกิจหลายด้าน ควรมีการจัดการศึกษาให้กับประชาชนเพื่อให้ปรับตัวและดำรงชีวิตได้เป็นอย่างดีซึ่ง ในปี พ.ศ. 2548 จังหวัดระยองมีเทศบาลตำบลทั้งหมด 14 แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่งคือเทศบาลนครระยอง 1 แห่ง และเทศบาลเมือง 1 แห่งคือ เทศบาลเมืองมาบตาพุด จากการศึกษาข้อมูลรายจ่ายตามงบประมาณประจำปี 2548 ในงบรายได้ งบสนับสนุนจากรัฐบาล และงบสะสมเทศบาล ของเทศบาลเมืองแกลง ปรากฏว่ายังไม่มีโครงการในการส่งเสริมการศึกษา ส่วนเทศบาลตำบลบ้านฉาง ปรากฏว่ามีโครงการฝึกอบรมจำนวนหนึ่งโครงการ (เทศบาลตำบลบ้านฉาง, 2547, หน้า 39) ทำให้เห็นว่าการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลในจังหวัดระยอง ยังไม่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการศึกษาเท่าที่ควร

เมื่อพบว่าการส่งเสริมและการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนของเขตเทศบาลตำบลในจังหวัดระยองยังไม่ได้จัดอย่างทั่วถึงและให้ความสำคัญเพียงพอ ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อเป็นประโยชน์แก่เทศบาลตำบลในจังหวัดระยอง และหน่วยงานที่กำลังใช้เป็นข้อมูลวางแผนนโยบายแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบให้แก่ประชาชนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนของเทศบาลตำบลในจังหวัดระยอง
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนของเทศบาลตำบลในจังหวัดระยอง จำแนกตามเขตที่ตั้งและขนาดของเทศบาล
3. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนตามทัศนะของสมาชิกสภาเทศบาลตำบลในจังหวัดระยอง

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ข้อมูลสภาพการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนของเทศบาลตำบลในจังหวัดระยอง เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษา
2. ได้ทราบแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนของเทศบาลตำบลในจังหวัดระยอง

คำถามในการวิจัย

1. สภาพการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนของเทศบาลตำบลในจังหวัดระยองอยู่ในระดับใด
2. สภาพการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนของเทศบาลตำบลในจังหวัดระยอง จำแนกตามเขตที่ตั้งและขนาดของเทศบาลแตกต่างกันหรือไม่
3. แนวทางการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนตามทัศนะของสมาชิกสภาเทศบาลตำบลในจังหวัดระยองเป็นอย่างไร

สมมุติฐานในการวิจัย

1. สภาพการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนของเทศบาลตำบลในจังหวัดระยอง จำแนกตามเขตที่ตั้งของเทศบาลมีความแตกต่างกัน
2. สภาพการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนของเทศบาลตำบลในจังหวัดระยอง จำแนกตามขนาดของเทศบาลมีความแตกต่างกัน

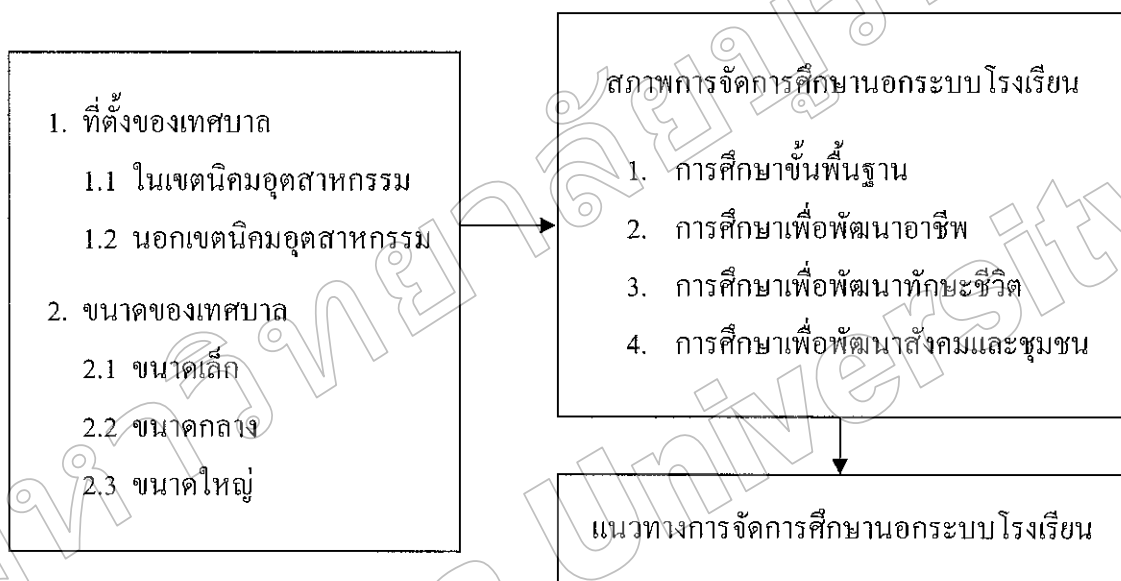
กรอบความคิดในการวิจัย

การศึกษานี้เป็นวิจัยเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนของเทศบาลตำบลในจังหวัดระยอง โดยใช้กรอบแนวความคิดของสำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน (2547,

หน้า 10-12) เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนใน 4 ด้าน คือ ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคม และชุมชน โดยศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลตำบลในจังหวัดระยอง จำแนกตามที่ตั้ง และขนาดของเทศบาล กำหนดเป็นกรอบความคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระบบโรงเรียนของเทศบาลตำบลในจังหวัดระยอง โดยมีขอบเขตการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยศึกษาการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนของเทศบาลตำบลในจังหวัดระยอง ตามรูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนของสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน เป็นการส่งเสริมการศึกษาใน 4 ด้าน คือ

- 1.1 ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 1.2 ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ
- 1.3 ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
- 1.4 ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประกอบด้วย ผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นสมาชิกสภาเทศบาลตำบลในจังหวัดระยอง ได้แก่ นายกเทศมนตรี คณะเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล มีจำนวนแห่งละ 12 คน รวม 14 แห่ง มีจำนวนทั้งสิ้น 168 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ สมาชิกสภาเทศบาลตำบลในจังหวัดระยอง ได้แก่ นายกเทศมนตรี คณะเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 126 คน โดยใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 เขตที่ตั้งของเทศบาลจำแนกเป็น 2 เขต

3.1.1.1 ในเขตนิคมอุตสาหกรรม

3.1.1.2 นอกเขตนิคมอุตสาหกรรม

3.1.2 ขนาดของเทศบาลจำแนกเป็น 3 ขนาด

3.1.2.1 ขนาดเล็ก

3.1.2.2 ขนาดกลาง

3.1.2.3 ขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 สภาพการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนของเทศบาลตำบลในจังหวัดระยอง

3.2.1.1 ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2.1.2 ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ

3.2.1.3 ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต

3.2.1.4 ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน หมายถึง ความเป็นจริงในการปฏิบัติงานการจัดบริการทางการศึกษา ตามความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลตำบลในจังหวัดระยอง ซึ่งในงานวิจัยนี้วัดได้จากการใช้แบบสอบถาม จำแนกเป็น 4 ด้าน คือ

1.1 การศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การจัดการศึกษาที่จัดนอกโรงเรียนเพื่อผู้ที่ขาดโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียนให้สามารถได้รับโอกาส ทางการศึกษาเพิ่มเติม โดยที่ผู้เรียน

สามารถใช้เวลาในชีวิตประจำวันประกอบอาชีพได้ตามปกติ และในเวลาว่างผู้เรียนสามารถเลือกวิธีการเรียน

1.2 การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ หมายถึง การศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนเห็นช่องทางทำมาหากิน คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการทำงานเพื่อการประกอบอาชีพอิสระ อาชีพในตลาดแรงงาน หรือเพื่อปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองและชุมชน รวมทั้งเพื่อเพิ่มวุฒิทางการศึกษา และพัฒนาตนเองเกี่ยวกับหน้าที่การงาน

1.3 การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต หมายถึง การศึกษาที่มุ่งพัฒนาศักยภาพ ความรู้ความสามารถให้กับบุคคล ซึ่งมุ่งหมายที่จะเสริมสร้างความสามารถให้กับบุคคล เพื่อให้มีทักษะชีวิตในการแก้ปัญหาเฉพาะด้านที่เหมาะสม

1.4 การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน หมายถึง การจัดการศึกษาที่มีรูปแบบหลากหลาย ใช้ชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาการเรียนรู้ และเป็นแหล่งเครื่องมือทางการศึกษา โดยมีเป้าหมายในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และชุมชนที่เข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้

2. เทศบาลตำบล หมายถึง ท้องถิ่นซึ่งมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลตำบล พระราชกฤษฎีกานั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

3. เขตที่ตั้งของเทศบาล หมายถึง พื้นที่อาณาเขตซึ่งเป็นที่ตั้งของเทศบาลตำบลในจังหวัดระยอง จำแนกเป็น 2 เขต คือ

3.1 ในเขตนิคมอุตสาหกรรม หมายถึง เทศบาลซึ่งมีพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมในจังหวัดระยอง ได้แก่ เทศบาลตำบลบ้านค่าย เทศบาลตำบลจอมพลเจ้าพระยา เทศบาลตำบลปลวกแดง และเทศบาลตำบลมาบตาพุด

3.2 นอกเขตนิคมอุตสาหกรรม หมายถึง เทศบาลซึ่งมีพื้นที่ประกอบการเกษตร และเป็นชุมชนเมืองที่อยู่อาศัยในจังหวัดระยอง ได้แก่ เทศบาลตำบลกองดิน เทศบาลตำบลเมืองแกลง เทศบาลตำบลมะขามคู่ เทศบาลตำบลสุนทรภู่ เทศบาลตำบลปากน้ำประแสร์ เทศบาลตำบลทุ่งควายกิน เทศบาลตำบลสำนักท้อน เทศบาลตำบลเกล็ดกระร็ด เทศบาลตำบลบ้านเพ และเทศบาลตำบลชุมแสง

4. ขนาดของเทศบาล หมายถึง ขนาดของเทศบาลตำบลในจังหวัดระยอง ซึ่งมีพระราชกฤษฎีกาแบ่งออกเป็น 3 ขนาด คือ

4.1 ขนาดเล็ก หมายถึง เทศบาลตำบลที่มีรายได้จากการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นได้น้อยกว่า 10 ล้านบาท

4.2 ขนาดกลาง หมายถึง เทศบาลตำบลที่มีรายได้จากการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นอยู่ระหว่าง 10 – 99 ล้านบาท

4.3 ขนาดใหญ่ หมายถึง เทศบาลตำบลที่มีรายได้จากการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นตั้งแต่ 100 ล้านบาทขึ้นไป

5. ความคิดเห็น หมายถึง ท่าที ความรู้สึก ความคิดที่เกิดจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ของสมาชิกเทศบาลตำบล ที่มีต่อการส่งเสริมการศึกษาในท้องถิ่น

6. สมาชิกสภาเทศบาล หมายถึง ประชาชนที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น มีหน้าที่ควบคุม และรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาล ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ

7. นายกเทศมนตรี หมายถึง สมาชิกที่ได้รับเลือกตั้งโดยตรงจากคณะเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาลให้ดำรงตำแหน่ง ทำหน้าที่รับผิดชอบงานนโยบาย หรืองานอื่นใดที่กฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับ ระบุไว้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายกเทศมนตรี โดยเฉพาะ

8. คณะเทศมนตรี หมายถึง สมาชิกที่ได้รับเลือกจากสมาชิกสภาเทศบาล มีหน้าที่ควบคุม และรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาล ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ โดยมีนายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้า